

Aktivita 3.4. – Let balonem

Vzdělávací cíl	Žáci si začnou uvědomovat všeobecnou hodnotu lidských práv. Poznají, že některá lidská práva jsou implicitně zahrnuta v jiných právech, avšak v rámci systému lidských práv je důležité, zda jsou konkrétní lidská práva chráněna, či nikoliv. Žáci poznají, že lidská práva jsou nezcizitelná a že svévolné zrušení lidských práv hraničí s diktaturou.
Poznámky	Tuto hru je možné použít jako úvod ke skupině lekcí o lidských právech nebo jako cvičení na samotný závěr.
Pomůcky	Tužky a papír, pokud možno velké archy určené k vylepení na stěnu; seznam práv, u kterých má být stanovena jejich priorita a která budou postupně odstraňována.

Postup

1. Hru řídí učitel. Žáci vytvoří skupiny po pěti až šesti. Každá skupina dostane velký arch papíru a fixy. Žáci nakreslí horkovzdušný balon letící nad oceánem nebo krajinou. Pytle s pískem symbolizující deset lidských práv (viz seznam dále) jsou přivázány k obrázku.
2. Nyní začne hra. Žáci mají za úkol představit si sami sebe, jak cestují „balonem lidských práv“. Balon začíná klesat a cestující musí odhodit nějaké pytle s pískem, aby zabránili vážné nehodě.

Úkolem žáků je stanovit priority lidských práv zastupovaných pytlí s pískem. Žáci mohou využívat například následující kritéria: Je nějaké právo nepřímo obsaženo v jiném právu? Je nějaké právo zvlášť důležité pro demokracii nebo pro naše osobní potřeby?

3. Balon však stále klesá a v pravidelných intervalech je nutné odhazovat další pytle s pískem. Žáci musí vyhodit další zátěž. Po odhození čtyř nebo pěti pytlů s pískem přistane balon bezpečně na zemi.
4. Společná reflexe hry. Každá skupina předloží svůj seznam celé třídě/skupině a vysvětlí (některé) ze svých priorit. Následně je možné seznamy porovnat. Je v nich hodně rozdílů? Rovněž by mělo proběhnout závěrečné shrnutí práce ve skupině. Bylo obtížné se dohodnout? Bylo obtížné upřednostnit některá lidská práva před jinými? Ideálně by žáci měli být schopni shodnout se na tom, že všechna zde uvedená práva jsou důležitá, avšak lidé mohou mít různé priority, pokud si musí vybrat.

V případě fungující společnosti by zrušení jakéhokoliv z těchto práv způsobilo závažné narušení demokracie. Lidská práva jsou přirozená, a tedy nezcizitelná práva. Let balonem byl tedy pouze simulací situace, která – doufejme – nikdy nenastane: vlády diktátora.

Pokud začnou žáci zpochybňovat pravidla hry na tomto základě, byl výchovný cíl bezezbytku dosažen.

Je také možné v rámci reflexe prozkoumat, která z těchto práv byla začleněna do ústavy země, a to jak jsou tato práva chráněna.

Rozšíření

Pokud je tato aktivita realizována s mladšími žáky, pytle s pískem (práva) by měly být nahrazeny něčím, co je žákům bližší, například „svobodné volby“ je možno nahradit „hračkami“. V závěrečném shrnutí může být poukázáno na spojitost mezi těmito věcmi a právy dětí.

Materiál

Informace

Zátěžové pytle s pískem jsou tvořeny těmito právy:

- svobodné volby,
- svoboda vlastnictví,
- rovnoprávnost mužů a žen,
- čisté a zdravé prostředí,
- přístup k nezávadnému jídlu a pitné vodě,
- právo na vzdělání,
- svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání,
- ošacení a bydlení pro všechny občany,
- soukromý život bez rušení,
- svoboda pohybu.